

20. Філіпенко Л.В. «Ідейні» жіночі журнали Російській імперії початку ХХ століття: становлення та еволюція: монографія /Л.В.Філіпенко. – Х.:ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2014.– 368с.
21. Хасбулатова О. А. Женское движение в России (втор половина XIX – начало XX в.) / О. А. Хасбулатова, Н. Б. Гафизова. – Иваново : ФГУП «Изд-во Иваново», Иван. гос. ун-т, 2003. – 256 с.
22. Чикалова Е.А. Социальные представления об отцовстве и нормы маскулинности у молодых мужчин: автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.05. – СПб., 2014. – 27с.
23. Юкина И.И. Гендерный анализ как инструмент преобразования общества. Учебно-метод. Пособие для студентов вузов / И. И. Юкина. – СПб. : Изд-во Невского ин-та языка и культуры, 2008. – 102 с.
24. Юкина И.И. Русский феминизм как вызов современности / И. И. Юкина; под ред. Т. А. Мелешко. – СПб. : Алетейя, 2007. – 544 с.

Посукан Р.В.

Науковий керівник: доцент кафедри філософії і ППП

Чепурна В.О.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Розвиток сучасного суспільства залежить від рівня професійної підготовки інженерних кадрів. Тому система освіти повинна бути орієнтована на підготовку висококваліфікованих і компетентних фахівців, здатних працювати в інформаційному просторі, розв'язувати нестандартні завдання і бути конкурентоздатними та мобільними. Організація творчої діяльності студентів має велике значення, оскільки, по-перше, кількість інформації, яку сучасний студент повинен засвоїти навіть упродовж всього дня, є значною за обсягом; по-друге, до сучасного молодого спеціаліста висуваються вимоги, відповідно до яких він повинен вільно орієнтуватися у навколишньому

середовищі, що постійно змінюється; по-третє, майбутній фахівець має володіти певною гнучкістю мислення, що дозволяє винаходити найбільш ефективні способи розв'язання проблем, які виникають, проводити пошуково-дослідницьку роботу в тій чи іншій галузі виробництва спочатку під керуванням кваліфікованого спеціаліста, а потім самостійно, аналізувати, вдосконалювати, модернізувати, критично мислити, швидко перенавчатися, проявляти творчу ініціативу, бути комунікативним, застосовувати і реалізовувати наукові і культурні досягнення, вміти оцінювати сучасні процеси і проблеми в суспільно-політичному житті держави тощо, що забезпечить сучасному студенту вищого технічного навчального закладу його становлення як кваліфікованого працівника [4].

У різних джерелах поняття “творчість” має різні трактування. На думку В.А. Роменця, саме у творчості простежуються можливі вияви індивідуальності людини. Творчість невід'ємно пов'язана з творчим продуктом, що є складовою творчого процесу. Л.С. Виготський розглядав творчість як створення нового. С.Л. Рубінштейн визначав творчість як діяльність, в результаті якої створюється дещо нове, оригінальне, що потім входить в історію розвитку не тільки самого творця, але й науки, мистецтва тощо. А.В. Брушлинський у творчості виділяв відкриття невідомого, створення нового, подолання стереотипів і шаблонів. Наукові пошуки О.К. Тихомирова у цій сфері пов'язуються із закономірностями мислення. А.Г. Маслоу вважає, що істина творчості проявляється у людини і в повсякденному реальному житті, щоденному виборі життєвих ситуацій, в різних формах самовираження. Для Я.О. Пономарьова визначним у творчості особистості є її розвиток, виникнення нових структур, нового знання, нових способів діяльності. М.В. Гамезо та І.А. Домашенко розглядають творчість як певну діяльність людини або колективу людей, спрямовану на створення нових, суспільно значущих цінностей [2].

Відомий психолог С. Рубінштейн зазначав, що творчі здібності формуються у процесі оволодіння людиною необхідними для її професійної

діяльності знаннями та уміннями. Він наголошував, що процес творчості учнів здійснюється за такою схемою: а) усвідомлення ситуації, виникнення проблеми; б) осмислення проблеми; в) пошук найраціональнішого розв'язування проблеми; г) формування остаточного результату; практична перевірка його. Такий підхід ефективний при вирішенні завдання, що сформовано не зовсім повно, учневі необхідно самостійно знайти інформацію, якої не вистачає для чіткого визначення проблеми [5].

Інший психолог Д. Пойа виявив у процесі творчості наступні етапи: а) складання плану, що дано і що шукаємо; б) складання плану пошуку невідомого; в) здійснення плану; г) перевірка знайденого розв'язку .

Така схема прийнятна для задачі, що чітко поставлена і не потребує додаткових уточнень. Обидві схеми розглядаються лише як стратегія діяльності учнів у процесі здобування знань.

Метою роботи є дослідити особливості процесу формування творчого мислення у студентів.

Творче мислення студентів вищих технічних навчальних закладів розглядаємо як такий тип мислення, завдяки якому можливе виникнення нових ідей для вирішення нестандартних проблем, розв'язання незвичайних ситуацій технічного спрямування [1].

У загальному вигляді процедуру творчої діяльності розглядають як цикл творчого пізнання: факти → модель → наслідки → експеримент. Ця процедура передбачає, як правило, вихід за межі заданої ситуації, складання та розв'язування складників основного завдання, що дає змогу реалізувати всі етапи вищезгаданого пізнавального циклу. Основу структури творчої діяльності складає мотиваційна настанова до творчої діяльності, творчі здібності (креативність), творче мислення у поєднанні з евристичною діяльністю та творчі дії особистості [3].

Специфіка організації творчої діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів, як можна впевнитись, передбачає створення мотиваційної настанови до творчої діяльності. У цьому аспекті приєднуємось

до думки О.О. Моткова, який стверджував, що для формування у студентів відповідної настанови необхідно забезпечити наступне:

- створити атмосферу емоційного підйому, залучити студентів до творчої діяльності;
- розкрити значення конструктивно-технічних умінь у майбутній професійній діяльності студента технічної спеціальності ЗВО;
- розкрити значення і роль техніки в житті людей, у створенні матеріально-технічної бази суспільства [1].

Творчу діяльність студентів необхідно спеціально організовувати, формувати їм завдання, які потребують активності та самостійності думок студентів, вміння швидко оцінювати ситуацію. Умови цих завдань повинні бути такі, щоб для їх розв'язання було достатньо знань, отриманих студентами у процесі навчання. Завдання вважається творчим, якщо студент не знає алгоритму розв'язування але знаходить розв'язок, тобто, якщо завдання для нього не є рутинним. Очевидно, що творче завдання не містить у своїй умові інформації щодо способів і засобів розв'язування або ця інформація представлена в дуже узагальненому вигляді.

Процес навчання не повинен зводитись до простого запам'ятовування студентом навчального матеріалу і студент не повинен отримувати знання у готовому вигляді. Репродуктивний процес не сприяє розвитку самостійного мислення і творчої пізнавальної активності. Дидактичні вимоги до творчої діяльності – це перетворення репродуктивної активності студента у творчу.

Дуже важливим елементом активізації творчої діяльності студента є подолання факторів, що блокують творчу активність й проявляються майже у кожного студента. Подоланню цих факторів сприяє активна участь студентів у семінарах, дискусіях, науково-практичних конференціях. Тому студенти, упродовж навчального року виступають з доповідями та беруть участь у обговоренні запропонованих тем на семінарських заняттях і науково-практичних конференціях. Участь у таких заходах дає можливість студентові подолати страх публічних виступів, набути впевненості у своїх поглядах [2].

Отже, підсумовуючи, можна зробити наступні висновки: узагальнені вміння розв'язувати нестандартні завдання технічного спрямування, наявність досвіду, вмінь і знань у галузі техніки підвищують успішність творчої діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів; організацію творчої діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів розуміємо як сукупність процесів співробітництва та співтворчості зі студентами, спрямованих на створення нових ідей і способів дій щодо вирішення проблеми технічного характеру, яка виникає з умов дійсності; для успішної організації творчої діяльності студентів ВНЗ необхідно враховувати специфіку цього процесу.

Література

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник.– К., 2007.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. - К.: Видавничий центр «Академія», 2004. - 344 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. - Видання друге, перероблене та доповнене. - Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. - 222 с.
4. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2005. - 916 с.
5. Суворова Г. А. Психология деятельности: учеб. пособие для студ. психол. и пед. / Г. А. Суворова. – М. : ПРЕС, 2003. – 175 с.

Рябушко І.А.

Науковий керівник: доцент кафедри філософії і ППП

Чепурна В.О.

МЕТОДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ КОЛЕКТИВУ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

Потужний соціалізуючий і виховний вплив на особистість студента мають саме студентське середовище та особливості студентської групи, у яку він входить. Такі особливості студентської групи, як однорідність вікового